

מדינת ישראל
משרד החינוך, התרבות והספורט
לשכת המנהלת הכללית

אגף המפמ"רים אגף הערכה ומדידה אגף בכיר לחינוך מוכר
שאינו רשמי

אישוש משכני

מבחן בעברית לכיתה ה'

נוסח ג' 2

שם התלמיד/ה _____

כיתה _____

שם ביה"ס _____

יישוב _____

תלמידים יקרים,

במבחן זה ארבעה פרקים:

פרק ראשון – 30 נקודות

פרק שני – 30 נקודות

פרק שלישי – 20 נקודות

פרק רביעי – 20 נקודות

סך-הכול – 100 נקודות

לרשותכם **90** דקות.

קראו בעיון את **כל** הקטעים, וענו בתשומת לב על **כל** השאלות.

בדקו היטב את תשובותיכם לפני מסירת המבחן.

אינכם חייבים לענות על השאלות לפי סדר הופעתן.

בהצלחה!

פרק ראשון – 30 נקודות

קראו את הסיפור וענו על השאלות שאחריו.

גם אותך יכניסו ...

על-פי ב' נבון, מתוך "יתד שלנו", אב תשס"ד

"אלבומי רבנים" אינם המצאה ישראלית. כלל וכלל לא. גם באמריקה של לפני שישים שנה היו "אלבומי רבנים". הילדים היו אוספים בשקידה תמונות של גדולי ישראל, ומדביקים אותן בדקדקנות באלבום.

באותם ימים היו התמונות יקרות ונדירות יותר מאשר היום. הילדים היו אוספים אותן בעמל ובשקידה, ומוסיפים בכל פעם תמונה אחת לאוסף היקר. זמן רב עבר עד שהצליחו הילדים למלא את האלבום ולהשלים את האוסף. (5)

באותם ימים רחוקים, כאשר ילד התנהג כיאות והיה זכאי לפרס – תמונה של רב גדול לאוסף הייתה פרס מכובד ומבוקש ביותר.

גם למרדכי גיפטר הקטן היה אלבום תמונות של רבנים. גם הוא אסף בשקידה את התמונות, אחת לאחת, כדי למלא את האלבום היקר. בכל הזדמנות היה מרדכי מבקש תמונה, אם מהרבי בחדר, אם מן ההורים ואם כמתנה לאירוע מיוחד. (10)

התמונות דיברו אליו. מרדכי התעניין בכל תמונה שהגיעה לידי. הוא רצה לדעת מי היה הרב, היכן כיהן, ומה היו תולדות חייו. האוסף היה יקר ללבו עד מאוד. הוא שמר על התמונות והתייחס אליהן בכבוד, כראוי לרבנים חשובים. (15)

בכל פעם, כאשר סיים מרדכי לדפדף באלבום שלו, היה שם אותו במקום מכובד שהקצה לו, ולא נתן לאיש לגעת בו. מרדכי לא הניח את האלבום התמונות על הרצפה, הוא הרגיש שאין זה ראוי. "זה אוסף תמונות של רבנים. אי-אפשר להניח דבר כזה על הרצפה," אמר לחבריו, "זה לא כבוד לרבנים." (20)

"אבל אלה רק תמונות," התגוננו החברים, "אלה לא רבנים באמת." "אמנם אלה תמונות," התקשה מרדכי להעביר את רגשותיו למילים, "אך גם את התמונות צריך לכבד כדי שנלמד לכבד את הרבנים עצמם."

- (25) באחד הימים, מצאה אימא אלבום על השולחן. היה זה האלבום של מרדכי, "אלבום הרבנים". היא דפדפה באלבום כשחיוך עולה על שפתותיה. האלבום היה נקי, התמונות היו מודבקות בדיוק במשבצת, וליד כל תמונה היה כתוב שמו של הרב ופרטים מעניינים שגילה מרדכי שְׁלָה אודותיו.
- (30) לפתע, באמצע האלבום, מצאה אימא משבצת ריקה וסביבה תמונות. "אני לא מאמינה שנפלה פה תמונה", אמרה לעצמה, "לא מתאים למרדכי שתיפול לו תמונה ותלך לאיבוד. מעניין מה קרה פה..."
- (35) אז ראתה אימא שבתוך המשבצת הריקה כתוב דבר מה בעיפרון, בכתב חלש, בכתב ידו הילדותי של מרדכי. היא קירבה את עיניה אל האלבום כדי לראות מה כתוב שם. המשפט שקראה העלה דמעות של התרגשות בעיניה. היא פנתה לחדרו של בעלה, והראתה לו את האלבום.
- (40) "תראה מה יש פה, משהו מאוד מעניין!" אמרה לו. "מה זה?" התפלא אבא, "חסרה פה תמונה? לא מתאים למרדכי!" "זה באמת לא מתאים לו", אמרה אימא, "אבל כתוב פה הסבר בכתב יד, הסבר שמתאים לו מאוד!"
- (45) אבא קירב את האלבום לעיניו, וקרא את הדברים בקול: "מרדכי, אם תלמד טוב ותעמול בתורה, גם אותך יכניסו לכאן ברבות הימים, ואם לא – תישאר בחוץ...". הדברים ריגשו את אבא עד מאוד. אלה מחשבותיו, שאיפותיו ורצונותיו של ילד קטן.
- (45) היום, אחרי שראינו לאן הגיע ילד קטן זה, הגאון הגדול רבי מרדכי גיפטר זצ"ל, ראש ישיבת טלז באמריקה, מבינים אנו שְׁלָה לא היו מחשבות ושאיפות בלבד, אלא גם מעשים. המעשים האלה הם שהביאו את הילד הקטן לתפוס מקום מרכזי בעולם התורה.

השאלות**שאלה 1**

איך טיפל מרדכי באלבום התמונות (שורות 9–18)?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) שמר על האלבום, ולא דפדף בו אף פעם.
- (2) הניח בזהירות את האלבום על הרצפה הנקייה.
- (3) אסף בשקידה את התמונות, ושמר על האלבום.
- (4) הדביק עם חבריו את התמונות באלבום.

שאלה 2

הקיפו **נכון** או **לא נכון** ליד כל אחד מן המשפטים, על-פי הסיפור.

- א.** מרדכי התעניין בחייהם של הרבנים, ולמד על מעשיהם. נכון / לא נכון
- ב.** רק בימינו ילדים אוספים תמונות של רבנים. נכון / לא נכון
- ג.** מרדכי הצליח להגשים את שאיפותיו ורצונותיו. נכון / לא נכון
- ד.** אבא ואימא כעסו מאוד כשראו כי נפלה תמונה מן האלבום. נכון / לא נכון

שאלה 3

למי מתכוונים במילים המסומנות?

לפניכם דוגמה:

בשורה 15 כתוב: "... והתייחס אליהן בכבוד".

במילה אליהן מתכוונים ל תאנות .

א. בשורה 35 כתוב: "תראה מה יש פה, משהו מאוד מעניין! אמרה לו".

במילה לו מתכוונים ל _____ .

ב. בשורה 3 כתוב: "... ומדביקים אותן בדקדקות באלבום".

במילה אותן מתכוונים ל _____ .

ג. בשורה 13 כתוב: "התמונות דיברו אליו".

במילה אליו מתכוונים ל _____ .

שאלה 4

א. בשורה 40 כתוב: "גם אותך יכניסו לכאן ברבות הימים".

מה פירוש הביטוי **בְּרַבּוֹת הַיָּמִים**?

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) בעבר הרחוק

(2) לפני זמן רב

(3) בימים אלה

(4) בעוד זמן רב

ב. בשורה 44 כתוב: "... מבינים אנו שאלה לא היו מחשבות ושאִיפּוֹת בלבד".

מה פירוש המילה **שְׂאִיפּוֹת**?

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) תשובות

(2) רצונות

(3) דאגות

(4) שאלות

.....

שאלה 5

מרדכי חשב שאין זה מכובד להניח אלבום תמונות של רבנים על הרצפה.

מה דעתכם על כך? נמקו את תשובתכם.

שאלה 6

הקיפו את התשובה הנכונה.

בשורה 33 כתוב: "המשפט שקראה העלה דמעות של התרגשות בעיניה".

אימא התרגשה כי:

- (1) האלבום היה נקי, והתמונות היו מודבקות בדקדקנות.
- (2) היא חשבה שנפלה תמונה מן האלבום.
- (3) היא הבינה שבנה רוצה מאוד להיות גדול בתורה.
- (4) האוסף היה יקר מאוד למרדכי.

.....

שאלה 7

לפניכם רשימה של סימני פיסוק: ? ! . :

כתבו בתוך כל ריבוע את סימן הפיסוק המתאים. בחרו מתוך הרשימה.

א. בכל הזדמנות היה מרדכי מבקש תמונה

ב. אימא התרגשה ואמרה "לא מתאים למרדכי שתיפול לו תמונה".

ג. מה זה התפלא אבא.

.....

שאלה 8

מדוע השאיר מרדכי משבצת ריקה באלבום התמונות?

פרק שני – 30 נקודות

קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.

ייצור הלחם

הלחם הוא אחד מן המזונות החשובים ביותר של האדם. בגלל חשיבותו, מברכים עליו ברכה מיוחדת "המוציא לחם מן הארץ".

הלחם מיוצר בתהליך פשוט מאוד, שבו טוחנים חיטה לקמח, מערבבים את הקמח במים ושמרים, ויוצרים בצק. מן הבצק מכינים את כיכרות הלחם, ואופים אותן בתנורים המיועדים לכך. (5)

תהליך הייצור של הלחם מתחיל בטחינת גרגרי החיטה והפיכתם לקמח. בימים עברו, החיטה נטחנה בטחנות קמח, שנקראו גם "טחנות רוח", בגלל הרוח שסובבה את ארבע הכנפיים שלהן. אל ציר הכנפיים שבתוך הטחנה חוברו גלגלים מיוחדים שריסקו את גרגרי החיטה, והפכו אותם לקמח.

(10) היום ישנן מכונות משוכללות לטחינת החיטה. הן מסוגלות להפריד את גרגר החיטה מן הקליפה שלו, לטחון אותו לקמח, ולנפות את הקמח כדי להופכו ללבן וצחור, ללא כל לכלוך וחרקים. בזכות המכונות המשוכללות נטחנות כמויות אדירות של חיטה בזמן קצר.

(15) את הקמח מערבבים במים ובמעט מלח ומכינים בצק. כדי שהבצק יתפח, מוסיפים לו שמרים. השמרים הם פטריות אשר במגע עם הבצק הן גדלות ומתפתחות. בתהליך הנקרא תסיסה משתחרר גז מן השמרים. הגז גורם לבצק לתפוח, וכך נוצרות הנקבוביות הנראות בפרוסות הלחם.

(20) מן הבצק יוצרים את צורות הלחם הרצויות, ומכניסים את הבצק לאפייה בתנור. במאפיות גדולות כיכרות הלחם נעות בסרט נע אל תוך תנורים גדולים ומשוכללים. במאפיות קטנות יש תנור פתוח, והאופה מניח את הבצק על המַרְדָּה. בעזרתו הוא מכניס בצק לתנור, ומוציא ממנו לחם אפוי.

השאלות

שאלה 9

כיצד הופכות המכונות המשוכללות את החיטה לקמח? (שורות 10–13)

כתבו **שלוש** פעולות.

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____

שאלה 10

בתהליך ייצור הלחם מבצעים פעולות בחומרים שונים.

כתבו ליד כל פעולה את החומר המתאים לה, על-פי הקטע.

פעולות

- א. ניפוי _____
- ב. לישה _____
- ג. אפייה _____
- ד. טחינה _____
- ה. תסיסה _____

שאלה 11

כיצד נוצרות הנקבוביות בלחם? תארו את התהליך במילים שלכם.

שאלה 12

בשורות 12–13 כתוב: "בזכות המכונות המשוכללות נטחנות כמויות אדירות של חיטה..."

מה אפשר לומר במקום המילה **בזכות**?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) אם כי
- (2) בגלל
- (3) אפילו
- (4) למרות

.....

שאלה 13

בשורות 19–21 מתואר **ההבדל** בין אפיית לחם במאפיות גדולות ובין אפיית לחם במאפיות קטנות.

השלימו את המשפטים:

במאפיות קטנות _____

• _____

לעומת זאת, במאפיות גדולות _____

• _____

.....

שאלה 14

מהי מטרתו של הקטע?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) לשכנע את הקוראים לקנות לחם במאפייה.
- (2) ללמד את הקוראים כיצד להכין לחם בבית.
- (3) לספר על ביקור במאפייה משוכללת.
- (4) למסור מידע על תהליך ייצור הלחם.

פרק שלישי – 20 נקודות

15. ילדים ומבוגרים, ואפילו חברים ושכנים, רבים לפעמים. ברוב המקרים, אחרי מריבה מתפייסים.

כתבו סיפור, אמיתי או דמיוני, על התפייסות, בהיקף של 10 שורות לפחות.

פרק רביעי – 20 נקודות

קראו את הקטע שלפניכם וענו על השאלות שאחריו.

כללי התנהגות בספרייה

1. הכניסה לספרייה היא לעיון או לשאילת ספרים בלבד.
 2. יש לשמור על הסדר, על השקט ועל רכוש הספרייה.
 3. אין להכניס לספרייה תיקים, אוכל ושתייה.
 4. תלמיד השואל ספר בספרייה יהיה אחראי להחזרתו.
 5. אין להוציא פריטים מן הספרייה ללא אישור.
 6. לא ניתן להוציא מן הספרייה מילונים, אטלסים ועיתונים.
 7. יש להקפיד על החזרת הספרים במועד.
 8. במקרה של אובדן ספר או חבלה בספר או בציוד שבספרייה, יחויב התלמיד בתשלום העלות.
- שימו לב: תלמיד שלא יקפיד על כללי ההתנהגות, לא יוכל להשתמש בשירותי הספרייה.

השאלות

שאלה 16

א. בסעיף 4 כתוב: "תלמיד השואל ספר בספרייה..."

מהו הפירוש המתאים למילה **שואל** בקטע הזה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) מבקש מידע על משהו שאינו יודע.
- (2) לוקח משהו ומתכוון להחזירו.
- (3) מחפש תשובה לשאלה באנציקלופדיה.
- (4) קורא בספר מהספרייה.

ב. המילה **שואל** היא מן השורש ש.א.ל.

מצאו **בקטע** עוד מילה מן השורש ש.א.ל.

כתבו מילה נוספת מן השורש ש.א.ל.

שאלה 17

האם ניתן **לשואל** מן הספרייה את סוגי הספרים הרשומים לפניכם?

הקיפו **כן** או **לא** ליד כל אחד מסוגי הספרים.

א. ספרי הרפתקאות	כן / לא
ב. מילונים	כן / לא
ג. עיתוני ילדים	כן / לא
ד. אטלסים	כן / לא

שאלה 18

בסעיף 7 כתוב: "יש להקפיד על החזרת הספרים במועד".

באיזו מילה אפשר להחליף את המילה **במועד** בסעיף הזה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) באחריות

(2) בזמן

(3) במהירות

(4) בחג

שאלה 19

מותר ואסור בספרייה.

הוסיפו שני כללים משלכם:

א. כלל הקשור להתנהגות רצויה בספרייה.

ב. כלל הקשור להתנהגות בלתי רצויה בספרייה.

שאלה 20

האם בקטע כתוב על הנושאים האלה?

הקיפו **כן** או **לא** ליד כל אחד מן הנושאים.

א. שמירה על רכוש כן / לא

ב. השקלת ספרים כן / לא

ג. דרכי התנהגות כן / לא

ד. שימוש במחשב כן / לא

שאלה 21

מדוע חשוב, לדעתכם, שיהיו כללי התנהגות בספרייה? כתבו שני נימוקים.

בהצלחה!

דף ריכוז ציונים – מבחן בעברית לכיתה ה', נוסח ג'2

- טופס זה מיועד לקריאה בסורק אופטי. לכן יש להשתמש בעט כחול או שחור בלבד, ואין להשתמש בטיפקס.
- בשאלת רבי-בְּרָה (ר"ב) סמן ב- \times את מספר התשובה שנבחרה על-ידי התלמיד.
- בשאלות האחרות סמן ב- \times את הציון שהושג עפ"י המחוון.
- אם התלמיד לא ענה על שאלה מסוימת, סמן \times במשבצת "לא ענה".
- אם טעית, השחר את המשבצת שסומנה בטעות.

כיתה מקבילה	
שם משפחה	מס' ת"ז
שם פרטי	מקצוע
שם ביה"ס	סמל מוסד

16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	כיתה מקבילה
----	----	----	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----------------

פרק 2 – ייצור הלחם

ציון מס' שאלה	ענה לא	4	3	2	1	0
9	5		3	2	1	0
10.א	5				1	0
10.ב	5				1	0
10.ג	5			2	1	0
10.ד	5				1	0
10.ה	5			2	1	0
11	5			2	1	0
12	ר"ב	4	3	2	1	
13	5	4	3	2	1	0
14	ר"ב	4	3	2	1	

פרק 1 – גם אותך יכניסו ...

ציון מס' שאלה	ענה לא	4	3	2	1	0
1	ר"ב	4	3	2	1	
2.א	ר"ב			2	1	
2.ב	ר"ב			2	1	
2.ג	ר"ב			2	1	
2.ד	ר"ב			2	1	
3.א	5				1	0
3.ב	5				1	0
3.ג	5				1	0
4.א	ר"ב	4	3	2	1	
4.ב	ר"ב	4	3	2	1	
5	5			2	1	0
6	ר"ב	4	3	2	1	
7.א	5				1	0
7.ב	5				1	0
7.ג	5				1	0
8	5			2	1	0

- טופס זה מיועד לקריאה בסורק אופטי. לכן יש להשתמש בעט כחול או שחור בלבד, ואין להשתמש בטיפקס.
- בשאלת רבי-בְּרָה (ר"ב) סמן ב־X את מספר התשובה שנבחרה על-ידי התלמיד.
- בשאלות האחרות סמן ב־X את הציון שהושג עפ"י המחוון.
- אם התלמיד לא ענה על שאלה מסוימת, סמן X במשבצת "לא ענה".
- אם טעית, השחר את המשבצת שסומנה בטעות.

פרק 4 – כללי התנהגות בספרייה

	ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
ר"ב	16א.		1	2	3	4	5
	16ב1.	0	1				5
	16ב2.	0	1				5
ר"ב	17א.		1	2			5
ר"ב	17ב.		1	2			5
ר"ב	17ג.		1	2			5
ר"ב	17ד.		1	2			5
ר"ב	18.		1	2	3	4	5
	19א.	0	1	2			5
	19ב.	0	1	2			5
ר"ב	20א.		1	2			5
ר"ב	20ב.		1	2			5
ר"ב	20ג.		1	2			5
ר"ב	20ד.		1	2			5
	21.	0	1	2			5

פרק 3 – כתיבת סיפור: "התפייסות"

	ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
	15א.	0	1	2	3	4	5
	15ב.	0	1	2	3	4	5
	15ג1.	0	1	2			5
	15ג2.	0	1	2			5
	15ג3.	0	1	2			5
	15ג4.	0	1	2			5

95

עברית לכיתה ה' (מיצ"ב) שאינו רשמי, נוסח ג'2